

Załącznik nr 1
do Uchwały nr
Zarządu NFOSiGW
z dnia

PROGRAM PRIORYTETOWY

Tytuł programu:

Poprawa jakości powietrza

ZAKRES OGÓLNY

1. Cel programu

Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ w wyniku zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł oraz zmniejszenia zużycia energii w budynkach.

2. Wskaźnik osiągnięcia celu

Stopień realizacji celu programu mierzony jest za pomocą wskaźnika osiągnięcia celu pn.

Ilość wytworzonej energii ze źródeł odnawialnych (MWh/rok)

Planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu dla zwrotnych form dofinansowania wynosi co najmniej 100 tys. MWh/rok,

Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej

Planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu dla bezzwrotnej/zwrotnej formy dofinansowania wynosi co najmniej 526,5 tys. GJ/rok (146,25 tys. MWh/rok)

Zmniejszenie emisji CO₂

Planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu dla bezzwrotnej/zwrotnej formy dofinansowania wynosi co najmniej 46,8 tys. Mg/rok.

3. Budżet

Budżet na realizację celu programu wynosi **do 1 050 334 tys. zł**, w tym:

- 1) dla bezzwrotnych form dofinansowania – do 339 545 tys. zł,
- 2) dla zwrotnych form dofinansowania – do 710 789 tys. zł,

ZAKRES SZCZEGÓŁOWY

Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie

4. Okres wdrażania

Program realizowany będzie w latach 2016 - 2025, przy czym:

- 1) zobowiązania (rozumiane jako zawieranie umów) podejmowane będą do 31.12.2024 r.,
- 2) środki wydatkowane będą do 31.12.2025 r.

5. Terminy i sposób składania wniosków

Nabór wniosków odbywa się w trybie ciągłym.

Terminy, sposób składania i rozpatrywania wniosków określone zostaną odpowiednio w ogłoszeniu o naborze lub w regulaminie naboru, które zamieszczane będą na stronie internetowej NFOŚiGW.

6. Koszty kwalifikowane

- 1) Okres kwalifikowalności kosztów od 01.01.2016 r. do 30.06.2025 r., w którym to poniesione koszty mogą być uznane za kwalifikowane.
- 2) Koszty kwalifikowane - zgodnie z „Wytycznymi w zakresie kosztów kwalifikowanych”
- 3) Podstawa do kwalifikowania kosztów przedsięwzięć/zadań:
 - a) „Wytyczne w zakresie kosztów kwalifikowanych” - określające ogólne zasady kwalifikowalności kosztów oraz kategorie kosztów kwalifikowanych w przedsięwzięciach dofinansowywanych ze środków NFOŚiGW w ramach programów priorytetowych,
 - b) „Rodzaje kosztów / wydatków kwalifikowanych” - obejmujący zakres robót stanowiących integralną część projektu, służących do osiągnięcia celu projektu w postaci oszczędności energii, redukcji emisji CO₂, osiągnięciu lepszego standardu energetycznego budynku i podwyższenia standardu techniczno – użytkowego budynku, uwzględnionych w audycie energetycznym ax-ante i wskazanych we wniosku o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego, stanowiący załącznik nr 1 do programu.
- 4) W ramach programu kwalifikowane są koszty w następujących kategoriach:
 - a) przygotowanie przedsięwzięcia:
 - a. koszty wykonania dokumentacji projektowej będącej podstawą uzyskania ostatecznego pozwolenia na budowę (jeśli jest wymagane) lub zgłoszenia robót, w tym koszty wykonania audytu energetycznego określającego spodziewany efekt energetyczny i ekologiczny;
 - b. koszty wykonania ekspertyz mykologicznych oraz dokumentacji technicznych niezbędnych do wykonania robót mających na celu likwidację zawilgocenia i jego skutków na termomodernizowanym budynku;
 - c. koszty wykonania dokumentacji projektowej wykonania systemów zarządzania energią w budynku.
 - b) zarządzanie przedsięwzięciem – koszt nadzoru inwestorskiego w wysokości do 3% kwoty kosztów kwalifikowanych;
 - c) realizacja przedsięwzięcia – kwalifikuje się koszty zwiększenia wartości istniejących środków trwałych, w tym: koszty robocizny i nabycia materiałów oraz urządzeń pod warunkiem, że pozostają one w bezpośrednim związku z celami przedsięwzięcia objętego

- wsparciem, z wyłączeniem kosztów nabycia nieruchomości zabudowanej oraz zakupu gruntu;
- d) podatek od towarów i usług (VAT) – podatek od towarów i usług (VAT) jest kosztem kwalifikowanym tylko wówczas, gdy jest on faktycznie i ostatecznie ponoszony przez Beneficjenta, a Beneficjent nie ma prawnej możliwości odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego w jakiegokolwiek części, zgodnie z przepisami ustawy o podatku od towarów i usług. Podatek VAT, który można odliczyć, nie może być uznany za kwalifikowany, nawet jeżeli nie został faktycznie odzyskany przez Beneficjenta. Oznacza to, że w przypadkach, gdy Beneficjent może odliczyć podatek VAT, ale rezygnuje z tej możliwości, podatek VAT nie jest kosztem kwalifikowanym.

Beneficjent zobowiązany jest złożyć oświadczenie, że w ramach realizowanego przedsięwzięcia będzie miał/nie będzie miał możliwości odliczenia podatku VAT poniesionego w związku z realizacją przedsięwzięcia.

7. Formy i warunki udzielania dofinansowania

7.1 Formy dofinansowania

- 1) dotacja
- 2) pożyczka

7.2 Intensywność dofinansowania

- 1) dotacja do 85 % kosztów kwalifikowanych,
- 2) pożyczka do 100 % kosztów kwalifikowanych.

Intensywność dofinansowania w formie dotacji może być zwiększona o 5 punktów procentowych w przypadku zastosowania w budynku odnawialnych źródeł energii (OZE) lub o dodatkowe 5 punktów procentowych w przypadku zastosowania w budynku systemów zarządzania energią, pod warunkiem, że suma udzielonego dofinansowania w formie zwrotnej i bezzwrotnej, nie przekroczy 100% kosztów kwalifikowanych.

7.3 Warunki dofinansowania

- 1) minimalny koszt całkowity przedsięwzięcia lub zadania powyżej 100 tys. zł z wyłączeniem kosztów wykonania dokumentacji projektowej robót budowlanych i ekspertyz mykologicznych oraz dokumentacji technicznych niezbędnych do wykonania robót mających na celu likwidację zawilgocenia i jego skutków dla termomodernizowanego budynku. Dopuszcza się zmniejszenie wysokości kosztu całkowitego po złożeniu wniosku o dofinansowanie, jeżeli nastąpiło ono w wyniku przeprowadzonych procedur przetargowych,
- 2) dofinansowaniem nie może być objęte przedsięwzięcie / zadanie, które ma możliwość lub uzyskało dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, lub z innych europejskich programów pomocowych w UE i EOG oraz ze środków NFOŚiGW w ramach innych programów. Powyższe nie dotyczy przedsięwzięć dla których zostanie złożony wniosek o dofinansowanie tylko w formie pożyczki,
- 3) dofinansowanie może być udzielone na przedsięwzięcie / zadanie, które nie zostało zakończone (tj. odebrane Protokołem końcowego odbioru robót) przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie,
- 4) warunkiem udzielenia dofinansowania jest udokumentowanie posiadania środków pozwalających na pełne zbilansowanie przedsięwzięcia po uwzględnieniu ewentualnej pożyczki/dotacji z NFOŚiGW,
- 5) oprocentowanie pożyczki:
 - a. na warunkach preferencyjnych: **WIBOR 3M, nie mniej niż 2 %** w skali roku,

- b. na warunkach rynkowych (pożyczka nie stanowi pomocy publicznej): oprocentowanie na poziomie stopy referencyjnej ustalonej zgodnie z komunikatem Komisji Europejskiej w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz. Urz. UE C 14, 19.01.2008, str. 6),
- 6) odsetki z tytułu oprocentowania spłacane są na bieżąco w okresach kwartalnych. Pierwsza spłata na koniec kwartału kalendarzowego, następującego po kwartale, w którym wypłacono pierwszą transzę środków,
 - 7) okres finansowania: pożyczka może być udzielona na okres nie dłuższy niż 15 lat. Okres finansowania jest liczony od daty planowanej wypłaty pierwszej transzy pożyczki do daty planowanej spłaty ostatniej raty kapitałowej,
 - 8) okres karencji: przy udzielaniu pożyczki może być stosowana karencja w spłacie rat kapitałowych liczona od daty wypłaty ostatniej transzy pożyczki do daty spłaty pierwszej raty kapitałowej, lecz nie dłuższa niż 18 miesięcy od daty zakończenia realizacji przedsięwzięcia,
 - 9) wypłata transz dotacji lub pożyczki może nastąpić w formie refundacji i/lub zaliczki, przy czym przez refundację rozumie się wypłatę środków po przedstawieniu przez beneficjenta dokumentów potwierdzających poniesione koszty przedsięwzięcia, tzn. za roboty, które zostały wykonane, odebrane, zafakturowane, z zastrzeżeniem, że zaksięgowane faktury zostały zatwierdzone przez beneficjenta do wypłaty. W sprawie wypłaty w formie zaliczki zgodę musi wyrazić Zarząd NFOŚiGW, przy czym Zarząd NFOŚiGW może postanowić o wypłacie kwoty dofinansowania lub jej części w formie zaliczki pod warunkiem, że zostaną spełnione łącznie poniższe przesłanki:
 - 1) beneficjent otworzy wyodrębniony rachunek bankowy, na który będą przekazywane środki z zaliczki;
 - 2) z rachunku bankowego nie będą zrefundowane wydatki poniesione przez Beneficjenta na realizację Przedsięwzięcia przed dniem otrzymania zaliczki z NFOŚiGW;
 - 3) beneficjent rozliczy pożyczki, na warunkach określonych w umowie, przez które należy rozumieć:
 - a) w przypadku umów pożyczek – kwotę powstałą z różnic, pomiędzy kwotą odsetek z oprocentowania terminowych depozytów bankowych utworzonych z kwot otrzymanych, a niewydatkowanych zaliczek, które to odsetki beneficjent uzyskał lub powinien był uzyskać działając starannie, bez pokrzywdzenia Narodowego Funduszu, a kwotą odsetek, naliczonych przez beneficjenta od kwoty niewydatkowanej zaliczki, zgodnie z oprocentowaniem określonym w umowie pożyczki;
 - b) w przypadku umów dotacji – kwotę odsetek z oprocentowania terminowych depozytów bankowych utworzonych z kwot otrzymanych, a niewydatkowanych zaliczek, które to odsetki beneficjent uzyskał lub powinien był uzyskać działając starannie, bez pokrzywdzenia Narodowego Funduszu.
 - 10) dofinansowanie może być udzielone wyłącznie na przedsięwzięcie / zadanie, które zostanie zrealizowane na podstawie audytu energetycznego będącego obowiązkowym elementem przedsięwzięcia, określającego spełnienie przez obiekt budowlany poddany przebudowie (modernizacji energetycznej) warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz.1422), w szczególności określone w dziale X oraz załączniku nr 2 do tego rozporządzenia, które będą obowiązywać od 1 stycznia 2021 r. (określone ponadto w załączniku nr 1 do „Krajowego planu mającego na celu zwiększenie liczby budynków o niskim zużyciu energii” dla budynków podlegających przebudowie),
 - 11) w przypadkach, gdy dofinansowanie stanowi pomoc publiczną, jest ono udzielane zgodnie z regulacjami dotyczącymi pomocy publicznej,
 - 12) pożyczka nie podlega umorzeniu,
 - 13) sposób przekazywania środków państwowym jednostkom budżetowym określa rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska

i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, a w zakresie tam nieuregulowanym, stosuje się odpowiednio Zasady udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, z wyłączeniem § 2 ust. 3 pkt 1, oraz Kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym ust. 7 i 8 niniejszego programu.

7.4 Beneficjenci

Zarejestrowane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) podmioty prowadzące działalność leczniczą w zakresie stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych w formie: w szczególności szpitali, zakładów opiekuńczo - leczniczych, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych, hospicjów, wpisane do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą, o którym mowa w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- 2) podmioty prowadzące muzea wpisane do Państwowego Rejestru Muzeów (zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 13 maja 2008 r. w sprawie sposobu prowadzenia Państwowego Rejestru Muzeów, wzoru wniosku o wpis do Rejestru, warunków i trybu dokonywania wpisów oraz okoliczności, w jakich można zarządzić kontrolę w celu ustalenia, czy muzeum spełnia nadal warunki wpisu do Rejestru*),
- 3) podmioty prowadzące domy studenckie, zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym*;
- 4) podmioty będące właścicielem budynku wpisanego do *Rejestru zabytków* zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*,
- 5) kościoły, kościelne osoby prawne lub związki wyznaniowe w rozumieniu odrębnych przepisów.

7.5 Rodzaje przedsięwzięć

Modernizacja energetyczna następujących rodzajów budynków:

- szpitali, zakładów opiekuńczo - leczniczych, zakładów pielęgnacyjno - opiekuńczych, hospicjów, a także innych obiektów niż te, w których prowadzona jest całodobowa działalność lecznicza, np. przychodni przyszpitalnych, laboratoriów, budynków technicznych, budynków administracyjnych, sieci ciepłowniczych lokalnie łączących obiekty techniczne (źródła ciepła) z pozostałymi obiektami szpitalnymi, pod warunkiem, że obiekty te wchodzą w skład kompleksu szpitalnego – zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt 1,
- obiektów zabytkowych, tzn. takich, które zostały wpisane do *Rejestru zabytków* lub znajdują się w ewidencji wojewódzkiej lub gminnej, zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* – zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt 4,
- obiektów sakralnych – zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt 5,
- budynków towarzyszących zdefiniowanych w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz budynki administracyjno – gospodarcze należące do podmiotów wymienionych w ust. 7.4 pkt 5, jak również należące do tych podmiotów budynki zamieszkania zbiorowego związane z kultem religijnym, (klasztory, domy rekolekcyjne, domy pielgrzyma) – zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt 5,
- domów studenckich – zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt 3,
- innych przeznaczonych na potrzeby kultury, kultu religijnego, oświaty, opieki, wychowania, nauki – zakres rzeczowy możliwy do realizacji przez podmioty określone w ust. 7.4 pkt 1, 2, 5.

Modernizacja powyżej wskazanych budynków dotyczy zmiany wyposażenia obiektów w urządzenia o najwyższych, uzasadnionych ekonomicznie standardach efektywności energetycznej, związanych bezpośrednio z prowadzoną modernizacją energetyczną budynków, w szczególności takie prace jak:

- ocieplenie obiektu (w tym np. ścian, podłóg na gruncie, stropów, stropodachów, dachów oraz innych przegród),
- wymiana okien,
- wymiana drzwi zewnętrznych,
- przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła, w tym na źródło OZE),
- wymiana lub montaż systemów wentylacji i klimatyzacji,
- zastosowanie systemów zarządzania energią w budynkach,
- zastosowanie odnawialnych źródeł energii,
- przygotowanie dokumentacji technicznej, w tym programów funkcjonalno – użytkowych, ekspertyz technicznych, audytów energetycznych (audytów efektywności energetycznej), ekspertyz mykologicznych,
- likwidacja zawilgocenia i jego skutków w modernizowanym energetycznie budynku,
- wymiana oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego obiektu na energooszczędne.

8. Szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć

KRYTERIA DOSTĘPU

Lp.	NAZWA KRYTERIUM	TAK	NIE
1.	Wniosek jest złożony w terminie określonym w regulaminie naboru ^{*)}		
2.	Wniosek jest złożony na obowiązującym formularzu i w wymaganej formie		
3.	Wniosek jest kompletny i prawidłowo podpisany, wypełniono wszystkie wymagane pola formularza wniosku oraz dołączono wszystkie wymagane załączniki		
4.	Wnioskodawca mieści się w katalogu Beneficjentów, określonym w programie priorytetowym		
5.	W ciągu ostatnich 3 lat przed dniem złożenia wniosku NFOŚiGW nie wypowiedział Wnioskodawcy lub nie rozwiązał z nim umowy o dofinansowanie – z wyjątkiem rozwiązania za porozumieniem stron – z przyczyn leżących po stronie Wnioskodawcy		
6.	Wnioskodawca wywiązuje się ze zobowiązań publicznoprawnych na rzecz NFOŚiGW, właściwych organów czy też podmiotów		
7.	Wnioskodawca wywiązuje się z zobowiązań cywilnoprawnych na rzecz NFOŚiGW		
8.	Cel i rodzaj przedsięwzięcia jest zgodny z programem priorytetowym		
9.	Realizacja przedsięwzięcia nie została zakończona przed dniem złożenia wniosku		
10.	Okres realizacji przedsięwzięcia i wypłaty dofinansowania są zgodne z programem priorytetowym		
11.	Forma i intensywność wnioskowanego dofinansowania jest zgodna z programem priorytetowym		

^{*)} szczególowe wymagania dotyczące spełnienia kryterium może zawierać ogłoszenie o naborze

KRYTERIA JAKOŚCIOWE DOPUSZCZAJĄCE

Lp.	NAZWA KRYTERIUM	TAK	NIE
I.	ZASADNOŚĆ REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA		
1.	Czy budynek spełnia warunek rocznej oszczędność co najmniej 25 % energii pierwotnej (GJ/rok) w stosunku do stanu przed termomodernizacją**		
2.	Czy Audyt został wykonany zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu i form audytu energetycznego oraz części audytu remontowego, wzorów kart audytów, a także algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termomodernizacyjnego (Dz.U. Nr 43 poz. 346) i Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i form audytu energetycznego oraz części audytu remontowego, wzorów kart audytów, a także algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termomodernizacyjnego (Dz.U. 2015 poz. 1606) oraz wymogami niniejszego programu		
3.	Czy maksymalny prosty okres zwrotu SPBT jest ≤ 20 lat***		
<p>**nie dotyczy budynków, w których przed termomodernizacją nie było zainstalowane źródło ciepła, ***okres zwrotu SPBT może być zwiększony do 40 lat, o ile wynika to z uzasadnienia konieczności poniesienia dodatkowych kosztów w wybranym wariantcie/zakresie robót.</p> <p><i>Negatywna ocena kryterium powoduje odrzucenie wniosku</i></p>			

Lp.	NAZWA KRYTERIUM	TAK	NIE
I.	OCENA FINANSOWA		
1.	Analiza bieżącej sytuacji finansowej Wnioskodawcy.		
<p><i>Zasady oceny:</i> Ocena przeprowadzana jest na podstawie zweryfikowanych przez NFOŚiGW danych finansowych przedstawionych we wniosku (wraz z załącznikami) zgodnie z <i>Metodyką oceny finansowej wniosku o dofinansowanie</i>. Kryterium jest oceniane pozytywnie o ile z oceny wynika, iż Wnioskodawca nie znajduje się w złej sytuacji finansowej.</p> <p><i>Negatywna ocena kryterium nie powoduje odrzucenia wniosku o ile ocena kryterium nr 2 jest pozytywna</i></p>			
2.	Analiza prognozowanej sytuacji finansowej Wnioskodawcy – w tym analiza wykonalności i trwałości finansowej.		

Zasady oceny:

Ocena przeprowadzana jest na podstawie zweryfikowanych przez NFOŚiGW danych finansowych przedstawionych we wniosku (wraz z załącznikami) zgodnie z *Metodyką oceny finansowej wniosku o dofinansowanie*. Kryterium jest oceniane pozytywnie o ile z oceny prognozowanej sytuacji finansowej Wnioskodawcy wynika, iż nie znajduje się on w złej sytuacji finansowej i jest w stanie zapewnić wykonalność i trwałość finansową oraz zbilansowanie źródeł finansowania projektu.

Negatywna ocena kryterium powoduje odrzucenie wniosku niezależnie od wyników oceny kryterium nr 1

II.	OCENA DOPUSZCZALNOŚCI POMOCY PUBLICZNEJ		
1.	Dopuszczalność pomocy publicznej zgodnie z przepisami o pomocy publicznej		

Zasady oceny:

Ocena dopuszczalności i intensywności wnioskowanej pomocy publicznej pod kątem jej zgodności z warunkami określonymi we właściwych przepisach o pomocy publicznej.

Negatywna ocena kryterium powoduje odrzucenie wniosku

9. Postanowienia dodatkowe

- 1) Do niniejszego programu priorytetowego mają zastosowanie „Zasady udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” oraz „Kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”.
- 2) Wnioski o dofinansowanie zarówno w formie dotacji, jak i pożyczki złożone przez osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania nie podlegają ocenie finansowej.